

Belastingdienst

Risicobeleid en risicomanagement

(Uitgave Pandhuizen)

Risicobeleid en risicomangement

Pandhuizen zijn vanuit de Wwft verplicht om een beoordeling van de eigen risico's op witwassen en financieren van terrorisme op te stellen, vast te leggen en actueel te houden. De toezicht-houder beoordeelt of u de risico's op witwassen en financieren van terrorisme voldoende in kaart heeft gebracht en u uw beleid en procedures om deze risico's te beheersen adequaat heeft ingericht.

De wetgeving is toegelicht in de Leidraad, die eveneens op deze site geplaatst is, en die een onlosmakelijk deel vormt met deze risicomatrix. Bij het gebruik van deze matrix dient de onderneming kennis te hebben van de inhoud van de leidraad om eventuele witwasrisico's te kunnen onderkennen.

In de matrix zijn alleen een aantal voorbeelden opgenomen die op middel, hoog of onacceptabel risico kunnen wijzen. Het is bij middel en hoog risico vaak een combinatie van feiten en omstandigheden die daartoe aanleiding geven. In dat geval ontstaat ook al snel de meldplicht, net als bij een onacceptabel risico. Het gaat bij de Wwft immers om ongebruikelijke transacties en niet om verdachte transacties.

In bijgaande risicomatrix is niet in alle gevallen aangegeven dat u de voorgenomen of uitgevoerde transactie moet melden, omdat u deze afweging zelf moet maken. Uw meldplicht ontstaat indien er mogelijk sprake zou kunnen zijn van witwassen of terrorisme-financiering, of dit nu wordt ingegeven door uw cliënt, de transactie zelf of een combinatie van factoren. Mocht u, ondanks dat er sprake is van een middel of hoog risico toch afzien van een melding, dan adviseren wij u daar de reden(en) van vast te leggen en hoe u tot die afweging bent gekomen.

Let u er ook op, dat als u het cliëntenonderzoek uitbesteedt aan een derde, u ook rekening houdt met de risico's zoals deze in de matrix zijn opgenomen. U bent namelijk zelf verantwoordelijk voor een juiste naleving van de Wwft.

Bijgaande risicomatrix is een voorbeeld hoe u uw risicobeleid en risicomangement zou kunnen inrichten. Aan deze risicomatrix kunnen geen rechten worden ontleend. De genoemde voorbeelden zijn niet limitatief. Ook kunt u in de praktijk met hele andere zaken geconfronteerd worden die een middel of hoog risico kunnen zijn. Deze risico's moet u dan aan deze matrix toevoegen.

Risicomatrix Wwft (versie 7-12-2020)

	Frequentie: Vaak/Soms/Nooit	Risico op witwassen/TF: Middel/Hoog/Onacceptabel	Afdekking risico Vastlegging van de gegevens voor de Wwft is niet in strijd met de AVG
Cliënt (§ 3.1.2. en § 9.2 Leidraad¹)			Cliëntenonderzoek zie hfst. 4 & 5 Leidraad; Meldplicht zie hfst. 8 Leidraad
Cliënt is natuurlijk persoon. (hfst. 4 en 5 Leidraad)		Middel	<ul style="list-style-type: none"> Stel de identiteit van de cliënt vast door het maken van een kopie van het identiteitsbewijs. Als hij dit niet wil, leg dan de in de Wwft vereiste gegevens vast. (hfst. 7 Leidraad)
Cliënt is een niet natuurlijk persoon. (hfst. 4 en 5 Leidraad)		Middel	<ul style="list-style-type: none"> Stel de identiteit van de cliënt bijvoorbeeld vast met behulp van een uittreksel van het handelsregister. Stel de Uiteindelijk Belanghebbende (UBO) vast. (§ 5.1.1 Leidraad). Stel vast dat de natuurlijk persoon bevoegd is te handelen namens de rechtspersoon. (volmacht / vertegenwoordiging) Stel de identiteit van de natuurlijk persoon vast zoals hiervoor weergegeven. Stel bij buitenlandse rechtspersonen onderzoek in naar de organisatiestructuur en de UBO.
Cliënt is een Politiek prominent persoon. (PEP) (§ 5.3.4 Leidraad)		Middel	<ul style="list-style-type: none"> onderzoek dit via internet en stel verscherpt cliëntenonderzoek in.
Cliënt is niet fysiek aanwezig. (§ 5.3.3 Leidraad) Bijvoorbeeld bij online pandhuis.		Hoog	<ul style="list-style-type: none"> naast kopie ID vragen om verificatiestorting. vragen om identificatie vast te laten stellen door notaris (€ 30). onderzoek naar wijze waarop cliënt object verkregen heeft.
Cliënt komt uit het buitenland.		Hoog	<ul style="list-style-type: none"> Verscherpt cliëntenonderzoek en eventueel melden.
Cliënten die transacties in ongebruikelijke omstandigheden (laten) uitvoeren. Het gaat dan om bijvoorbeeld de opdracht intrekken.		Middel	<ul style="list-style-type: none"> Verscherpt cliëntenonderzoek en eventueel melden.
Men ziet af van de opdracht tot verpanding nadat er om identificatie is gevraagd.		Hoog	<ul style="list-style-type: none"> Voorgenomen transactie (hoogstwaarschijnlijk) melden.
Cliënt laat een andere persoon zijn/haar identiteit beschikbaar stellen ten behoeve van de verpanding/transactie.		Middel/Hoog	<ul style="list-style-type: none"> Gedegen onderzoek om risico's uit te sluiten. Verscherpt cliëntenonderzoek en eventueel melden.

¹ Onder Leidraad wordt hier verstaan: Leidraad Wwft, Richtlijnen voor bemiddelaars inzake koop en verkoop van voertuigen, schepen, kunstvoorwerpen, antiques, edelstenen, edele metalen, sieraden of juwelen.

	Frequentie: Vaak/Soms/Nooit	Risico op witwassen/TF: Middel/Hoog/Onacceptabel	Afdekking risico Vastlegging van de gegevens voor de Wwft is niet in strijd met de AVG
Product (§ 3.1.3. en § 9.3 Leidraad)			
Een object wordt om onduidelijke redenen gesplitst of samengevoegd.		Middel/Hoog	<ul style="list-style-type: none"> Nadere vragen stellen en eventueel openbare bronnen raadplegen. Afhankelijk van de uitkomst eventueel melden.
Verpandingsopdracht waarvan de eigendom niet transparant is (en men dit op uw verzoek ook niet transparant wil maken).		Middel/Hoog	<ul style="list-style-type: none"> Cliëntgegevens vaststellen/vastleggen en melding doen.
Exclusieve goederen met hoge waarde.		Middel	<ul style="list-style-type: none"> Gezien aard goederen in deze situatie verscherpt toezien op cliëntgegevens in combinatie met het bevragen van de cliënt naar de herkomst van de financiële middelen.
Er vindt inkoop van sloopgoud plaats.		Hoog	<ul style="list-style-type: none"> Aansluiten DOR register en iedere aankoop hierin vermelden. Identificeren en verifiëren inbrenger. Ingebrachte goederen volgens de wettelijke termijn bewaren.
Dienst (§ 8.4 Leidraad)			
Transactie gaat niet door omdat cliënt de indruk heeft dat de transactie gemeld gaat worden.		Hoog	<ul style="list-style-type: none"> De voorgenomen transactie melden.
Transactie (§ 9.3 Leidraad)			
Transactie gaat deels/volledig contant		Laag	<ul style="list-style-type: none"> Transactie melden bij overschrijden meldgrens.
Betaling in cryptomunten/debetcards		Hoog	<ul style="list-style-type: none"> Nadere vragen over stellen en eventueel melden.
Landen (§ 3.1.1. en § 9.1 Leidraad)			
Cliënt, wederpartij of object buiten Nederland.		Middel/hoog	<ul style="list-style-type: none"> Verscherpt cliëntenonderzoek. Scherp zijn op herkomst middelen/object.
Cliënt, wederpartij of object uit een land van de sanctielijst. (§ 5.3.2 Leidraad)		Hoog	<ul style="list-style-type: none"> Landen sanctielijst benoemen. Verscherpt cliëntenonderzoek.

Noot:

- Indien uit de beoordeling van de cliënt en/of transactie blijkt dat er sprake **kan** zijn van witwassen, moet de transactie gemeld worden aan de FIU-Nederland.
- Indien een van bovengenoemde risico's zich voordoen moet de uitkomst van de verrichte handelingen vastgelegd worden.
- De vastgelegde gegevens dienen 5 jaar bewaard te worden. (§ **10.5 Leidraad**)
- Zorg dat personeel op de hoogte is van Wwft wet- en regelgeving. (§ **10.6 Leidraad**)
- Indien er andere risico's voordoen die niet in deze matrix beschreven zijn, vul dan deze matrix aan met het betreffende risico en vermeld hoe dit risico wordt afgedekt.
- Raadpleeg voor een verdere toelichting en waar nodig de Leidraad voor Makelaars en taxateurs.

Controle op naleving risicomatrix

Indien naar de aard en omvang van de organisatie (§ 3.5 Leidraad) een onafhankelijk Compliance Officer (CO) en Onafhankelijk Auditor (OA) verplicht is (§ 3.3 en § 3.4 Leidraad).

VM = Verkoop/Verpand medewerker

A = Administratie

CO = Compliance Officer

OA = Onafhankelijke Auditor

Alle hieronder genoemde stappen worden vastgelegd.

Let op: Ook indien een onafhankelijk Compliance Officer/Auditor niet vereist is, moet de organisatie borgen dat de Wwft wordt nageleefd, medewerkers op de hoogte zijn van de actuele wetgeving en in staat zijn ongebruikelijke transacties te detecteren. Daar waar hieronder de functie van 'CO' en 'OA' zijn vermeld, kan dan de verantwoordelijke persoon binnen de organisatie vermeld worden.

Actie	Wie	Termijn*	Planning*	Uitgevoerd
Stel bij aanvang van dienstverlening de identiteit van de cliënt(en) vast.	VM	Bij aanvang opdracht	Direct	
Controleer bij beheer van dossier of de identiteit van de cliënt(en) juist en volledig is vastgesteld.	A	Bij aanvang beheer dossier	Direct	
Bewaak aan de hand van het verloop van de verpanding of er sprake kan zijn van een ongebruikelijke transactie. Wees bewust van de instructies en voorbeelden. Bespreek dit met de CO bij signalen op dit gebied.	VM	Bij uitvoeren bemiddeling		
Controleer bij het afleggen van het dossier of de identiteitsgegevens van alle in het dossier betrokken personen zijn vastgelegd.	A	Bij afleggen dossier	Direct	
Meld indien van toepassing de transactie tijdig en volledig bij het FIU-Nederland. Controleer of het acceptatieformulier betreffende de melding van de FIU is ontvangen. Leg deze gegevens vast en bewaar dit 5 jaar.	A	Bij Wwft transactie	Z.s.m. (onverwijld)	
Actualiseer de werkinstructie inclusief voorbeelden.	CO	jaarlijks		
Houdt een vergadering met de medewerkers om de regelgeving rond de Wwft door te nemen en voorbeelden te bespreken.	CO	jaarlijks		
Actualiseer de procesbeschrijving en werkinstructie inclusief voorbeelden.	CO	jaarlijks		
Stel vast door middel van een deelwaarneming in X lopende dossiers en X afgelegde dossiers of de identiteit van de cliënt juist is vastgelegd.	CO	Half jaarlijks		
Stel vast in X afgelegde dossiers of er signalen zijn die kunnen wijzen op witwassen of terrorismefinanciering.	CO	Half jaarlijks		
Leg alle signalen gericht op mogelijke witwasrisico's vast waaronder de beslissing en neem dit mee als besprekingspunt in het jaarlijks overleg.	CO	Jaarlijks		
Stel vast of de risicomatrix en andere instructies nog aangepast moet worden.	CO	Half jaarlijks		
Rapporteer de bevindingen aan de directie.	CO	Half jaarlijks		
Stel vast of de opzet en werking van de risicoafdekking voor de Wwft wordt nageleefd.	OA	Jaarlijks		

* Weergegeven termijn en planning is een voorbeeld. Dit dient naar de aard en omvang van de organisatie en de risico's voor de Wwft ingericht te worden.

